

Aan: De leden van de Tweede Kamer commissie van VWS

Aanleiding: Algemeen Overleg 16 maart 2011; agendapunt 8 Jaarrapportage Vermindering Suïcidaliteit 2010

Van: Ivonne van de Ven stichting (secretaris@ivonnevandevenstichting.nl)

Toename suïcides vraagt om meer duurzame preventie

Hoofdpunten van de reactie van de Ivonne van de Ven stichting op de Jaarrapportage 2010:

- Huidige overheidsbeleid te zwak voor afname van aantal suïcides.
- Structureel meerjaren programma met streefcijfers nodig om levens te redden.
- Conditie scheppen voor 113 online als voorziening.
- Sturing overheid voor implementatie Multidisciplinaire richtlijn suïcidaal gedrag.
- Investeren in een samenhangend onderzoeksprogramma.
- Suïcidepreventie structureel inbedden in curricula voor professionals.
- Aanbod voor nabestaanden ontsluiten.
- Beleidsagenda en jaarrapportages continueren en uitbouwen naar meerjaren programma.

Problematiek blijft onverminderd ernstig De Jaarrapportage Vermindering Suïcidaliteit 2010 van de Minister van VWS laat zien dat de suïcide problematiek onverminderd ernstig blijft. Er is een stijging van het aantal suïcides tussen 2007 en 2009 met bijna 13 procent (2009: 1524 suïcides). Tussen 2008 en 2009 is de stijging bij jongeren zelfs 53%. Het aantal suïcides blijft hoog, evenals het aantal pogingen tot suïcide zonder dodelijke afloop.

Het huidige beleid van de overheid leidt kennelijk nog niet tot verlaging van het aantal suïcides. De in 2008 in gang gezette Beleidsagenda Suïcidepreventie heeft weliswaar een aantal belangrijk initiatieven een kans gegeven maar die zijn nog in een voorbereidende fase, ze zijn kleinschalig of kunnen bij gebrek aan middelen en overheidssteun nog onvoldoende vorm krijgen. Het is niet reëel om te verwachten dat structurele verbetering van een zo ernstige problematiek op zou kunnen treden op basis van deze beperkte maatregelen.

In onze visie is het ontwikkelen van effectieve suïcidepreventie een kwestie van lange adem. Als het aantal verkeersdoden is terug te brengen met krachtige maatregelen moet dat bij suïcides ook kunnen lukken. Het verkeersveiligheidsbeleid waarbij de overheid een uitdrukkelijke rol speelt laat jaar op jaar zien dat streefcijfers inderdaad gehaald kunnen worden met consequente maatregelen. De schade en het verdriet door suïcidaliteit zijn zeker niet minder dan bij verkeersongelukken. Ook zijn maatschappelijke kosten van suïcidaliteit hoog zo blijkt uit berekeningen van het RIVM. Onze conclusie uit de jaarrapportage 2010 is dat, om effect te sorteren, een integraal en structureel beleid en een krachtige overheidregie nodig zijn.

Streefcijfers De minister laat in de Jaarrapportage 2010 weten het huidige streefcijfer van 5% jaarlijks op te heffen en eventueel een nieuw streefcijfer te willen bepalen. Bij het door ons bepleite meerjarig programma suïcidepreventie horen juist wel streefcijfers. Het is immers nodig om een norm te hanteren waaraan de effectiviteit van beleid getoetst kan worden. Echter bij het ontbreken van een samenhangend geheel van maatregelen en interventies komen streefcijfers in de lucht te hangen. Het lijkt dan 'logisch' ze maar af te schaffen. Wij pleiten voor een samenhangend pakket aan maatregelen. Zet de streefcijfers niet overboord maar bouw er een goed programma omheen.

Online en telefonische hulp

Een belangrijke maatregel om de suïcidepreventie in het directe contact met de betrokkenen te verbeteren is de dienstverlening van 113 online. De telefonische hulpdienst is in onze visie een dubbele innovatie: een nieuwe manier van anoniem ondersteunen van mensen in een suïcidaal proces én het inzetten van internet en sociale media bij hulpverlening. De subsidie van 113 online is t/m 2011 gelukkig gecontinueerd, maar het voortbestaan daarna is onzeker. Wat ons betreft is

113 online niet een tijdelijk project maar een structurele voorziening in opbouw. In de wijze waarop de overheid het initiatief positioneert zien we dat onvoldoende terug. Dit doet beslist geen recht aan de ernst van de suïcide problematiek en de kansen die in het 113 online initiatief besloten liggen. Het is de verantwoordelijkheid van de overheid om de condities te scheppen om 113 online tot een succes te maken, als zorgverzekeraars daartoe niet bereid blijken te zijn.

Multidisciplinaire richtlijn Ook dit uitstekende initiatief, de implementatie van de richtlijn, vraagt veel meer gerichte aandacht dan in de rapportage in het vooruitzicht wordt gesteld. Aangezien het hier gaat om het voorkomen dat mensen onnodig komen te overlijden is een vrijblijvende benadering absoluut misplaatst. Wij pleiten voor een goed ondersteunde implementatie van de Multidisciplinaire richtlijn waarbij de overheid en de beroepsgroepen beiden een rol hebben. Het is de verantwoordelijkheid van de overheid om het maatschappelijk probleem van suïcidaliteit verder terug te dringen. Implementatie van de multidisciplinaire richtlijn vergt per beroepsgroep maatwerk en een systematische aanpak waarbij voorlichting, verspreiding van best practices, aanpassing van curricula en aanpassing van interne protocollen allemaal aandacht behoeven.

Onderzoek Onderzoek naar suïcidaliteit is van groot belang. Het recent verschenen overzicht van het Trimbos-instituut van 31 onderzoeken laat een variëteit aan thema's, omvang, opdrachtgevers en beschikbare financiën zien. Veel van de gepresenteerde onderzoeken zijn echter beleidsonderzoeken en hebben weinig directe betekenis voor daadwerkelijke verbetering van de suïcidepreventie 'op de werkvloer'. Wij pleiten voor meer samenhang in het onderzoek en prioriteit voor fundamentele thema's, zoals onderzoek naar het waarom van suïcidaliteit en onderzoek naar preventieve interventies. Een samenhangend onderzoeksprogramma (ondergebracht in een kenniscentrum) zien wij als onderdeel van het door ons bepleite programma suïcidepreventie.

Zorg voor nabestaanden Wat wij missen in de Jaarrapportage 2010 (en in de vigerende Beleidsagenda Suïcidepreventie) is de zorg voor nabestaanden van een suïcide. Zij vormen zelf ook een risicogroep. Er is een divers aanbod is voor deze groep. Deels gaat het om professionele hulpverlening, deels om lotgenotenondersteuning. Onze stichting nam een initiatief om organisaties bij elkaar te brengen die zich willen inzetten om het bestaande aanbod te ontsluiten zodat nabestaanden er beter hun weg in kunnen vinden. Het initiatief verdient steun van de overheid.

Scholing Het is bij suïcidepreventie en bij implementatie van de Multidisciplinaire richtlijn in het bijzonder essentieel dat bij professionals meer begrip ontstaat voor personen in een suïcidaal proces. Ook is de wijze waarop professionals naasten betrekken bij de zorg aan cliënten sterk voor verbetering vatbaar. In het kader van het door ons bepleite meerjaren programma suïcidepreventie verdient de aanpassing van de opleidingsvereisten, de opleidingsprofielen en de curricula voor gezondheidsprofessionals een belangrijke plaats.

Tot slot De Jaarrapportage Vermindering Suïcidaliteit 2010 biedt naar ons idee een begin, maar het niveau van suïcidepreventie is nog absoluut onvoldoende. Wij pleiten er voor in deze kabinetsperiode minimaal de huidige Beleidsagenda te continueren en een jaarlijkse rapportage over de voortgang uit te brengen. De Beleidsagenda zien wij als opmaat voor een structureel programma suïcidepreventie, waar onze stichting sinds haar oprichting voor pleit. Suïcidepreventie kan veel beter mits er structureel beleid komt en effectieve implementatie. Het menselijk leed en het maatschappelijk belang rechtvaardigen verantwoordelijkheid en regie van de overheid bij suïcidepreventie.

Graag zijn wij bereid onze ideeën verder toe te lichten en bij te dragen aan de ontwikkeling van beleid voor een betere suïcidepreventie.